

امارت اسلامی افغانستان

وزارت ارشاد، حج و اوقاف

ریاست ارشاد و انسجام امور مساجد

آمریت ارشاد و دعوت

مدیریت عمومی تنظیم خطبه ها

رهنما خطبه روز جمعه مؤرخ: ۱۴۴۳/۴/۲۰ هجری قمری مطابق ۱۴۰۰/۹/۵ هجری شمسی

رفتن به کشورهای غیر اسلامی از دید شریعت اسلامی

الحمد لله الذي اعزنا بالإسلام وأمرنا بالتمسك به حتى نصل إلى دار السلام وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير وأشهد أن محمداً عبده ورسوله حذرنا عن كل ما يضر بديننا أو يمس كرامته من الأقوال والأفعال لئلا يكون لنا هذا الدين عزاً في الدنيا وسعادة في الآخرة فصلى الله وسلم على هذا النبي الكريم الذي لم يترك خيراً إلا دل الأمة عليه ولا شراً إلا حذرنا منه رحمةً بها ونصاً لها فجزاه الله عن الإسلام والمسلمين خيراً أما بعد.

قال الله سبحانه وتعالى في محكم كتابه وهو اصدق القائلين: ﴿بِأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا فُؤَادُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ {التحریم: (۶)}.

ترجمه: ای مومنان خود و خانواده خویش را از آتشی نگهدارید که مواد سوخت آن انسان ها و سنگ ها می باشد فرشتگانی بر آن موظف اند که نهایت خشن و بسیار سخت گیر اند نافرمانی نمیکنند از الله درباره آنچه به ایشان دستور دهد و انجام میدهند آنچه را که به آن دستور داده شوند.

وقال الله تعالى في مقام آخر: ﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ {البقرة: (۱۹۵)}.

ترجمه: و خویشان را در هلاکت نیفکنید و نیکو کاری کنید شکی نیست که الله نیکو کاران را دوست میدارد.

هر مسلمان در میهن خویش زاده می شود و خواه ناخواه از تعالیم اسلام و ارزشهای دینی سیراب میگردد و با آداب دینی و هدایت های الهی بهره مند شده و به راه راست حرکت میکند و به دین خود که همانا اسلام است استوار میباشد، و این یک حقیقت مسلم است که بهترین چیز نزد مسلمان دین است و مسلمان به حفاظت دین خود مسئولیت دارد که از دین خود حفاظت کند و جای که در آنجا دین و یا احکام دین در معرض خطر قرار بگیرد از آن مواطن خود داری و خیلی محتاط باشد طوریکه انسان در حفاظت خود محتاط می باشد و راهی نمی رود که جان وی در خطر مواجه شود.

بناءً بلاد کفر در مجموع مملوء از کفر، الحاد، فساد اخلاقی، شراب و سائر محرّمات است، پس سفر به کشور های غیر اسلامی خطر دین است به خصوص در حق اطفالیکه در آنجا تربیه میشوند؛ پس به یقین گفته می توانیم که به این کار خود و اولاد خود را در هلاکت انداختن است آنچه که در سوره تحریم ایت نمبر (۶) و در سوره بقره آیت نمبر (۱۹۵) مسلمانان از آن منع گردیده اند.

بسیار پیش شده که دیدن اشخاص از کشورهای غیر اسلامی به معصیت تبدیل شده است یا در فتنه واقع شده اند، یا اولاد های ایشان به تعلیم و تربیه غیر اسلامی روی آوردند که از اسلام و تعلیمات اسلامی هیچ نوع معلوماتی ندارند این یک حقیقت واضح است که محیط و زندگانی در آن تأثیر مستقیم بالای انسان دارد از همین جا محیط سالم و نیک و دوستان نیک انسان را به راهای نیک تشویق و ترغیب میکند، لهذا ضروری است که مسلمانان به آنجائیکه خطر دین ستیزی متوجه خود و اولادشان باشد در آنجا اقامت را اختیار ننموده بلکه از آنجا به کشور اسلامی هجرت نمایند.

دشمنان دین بخاطر فاسد کردن دین مسلمان تدابیر مختلفی را روی دست دارند و می کوشند که به هر وسیله بتوانند دین مسلمان را فاسد کنند طوری که الله تعالی میفرماید: {وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّوكُمْ مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ أَنفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} البقرة: (۱۰۹).

ترجمه: بسیاری از اهل کتاب دوست دارند که شما را بعد از ایمان آوردنتان کافر گردانند به سبب حسدی که ناشی از نفسهای ایشان است بعد از آنکه حق برای آنها روشن شد پس گذشت کنید و رو گردانید تا آنوقتی که الله فرمان خود را صادر کند شکی نیست که الله بر هر چیز توانا است.

هجرت از سرزمین کفر، الحاد و گمراهی به سرزمین اسلام و مسلمانان بالای مسلمان فرض است؛ نه اینکه مسلمان از سرزمین اسلام و مسلمانان به سرزمینی سفر نماید که در آن کفر و قانون کفر حاکم باشد. خداوند متعال می فرماید: {إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا * إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانَ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا* فَأُولَٰئِكَ عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا} (النساء: ۹۷ - ۹۹).

امام ابن کثیر رحمه الله در تفسیر این آیه متبرکه می نویسد: (هذه الآية الكريمة عامة في كل من أقام بين ظهرائي المشركين، وهو قادر على الهجرة، وليس متمكناً من إقامة الدين، فهو ظالم لنفسه، مرتكب حراماً بالإجماع) تفسیر ابن کثیر - (۲ / ۳۸۹)
الله تعالی در آیه کریمه دیگری چنین فرموده: {وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَعْدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذًا مِثْلَهُمْ} (النساء: ۱۴۰).

ترجمه: یقیناً گفته شده است بر شما در کتاب هنگامیکه میشنوید که به آیات الله تعالی کفر و یا استهزاء میشود شما همراهی آن مردم نشینید تا هنگامیکه در سخن دیگر آغاز نکنند که در این وقت شما مثل آنها میشوید.

امام رازی رحمت الله علیه در تفسیر این آیه چنین نوشته است: (که علماء این آیت را دلیل آورده اند که رضائیت به کفر، کفر است هر انسانی که منکری را بشنود و ببیند از اوراضی باشد یا همراهی انسان های بدکار اختلاط داشته باشد او هم حکم همان اشخاصی را دارد که به عمل منکر آغشته اند) تفسیر رازی.

امام واحدی رحمت الله علیه چنین نوشته است: (همراهی چنین اشخاص نشست و برخاست مطلقاً ممنوع است و همچنان همراهی این اشخاص انس و دوستی باعث وقوع انسان در منکرات خواهد شد) تفسیر بسیط.

با در نظر داشت مسائل فوق سفر به کشور های غیر اسلامی بدون ضرورت جائز نیست؛ زیرا که مسلمان یک دین بزرگی را بردوش دارد که مشتمل به تمام معانی خیر و صفات حمیده است که عبارت از صحت در اعتقاد استقامت در سلوک صداقت در گفتار و معامله، کمال در اخلاق و غیره...

پس با همچون یک دین عظیم زندگی کردن در موطن الحاد و مراکز فساد برای مسلمان جائز نیست چرا که جامعه و محیط تأثیرات خاص در عقیده اخلاق و سلوک انسان دارد و دین راس المال (سرمایه) است، و نباید این سرمایه بزرگ خود را به خطر مواجه کنیم طوری که الله تعالی میفرماید: { وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ} (هود: ۱۱۳).

ترجمه: و به ستمگاران میل نکنید که آتش دوزخ به شما هم اصابت خواهد کرد و شما را به جز الله دوستانی نیست و پس از تکیه بر ستمگاران از سوی الله یاری نمیشوید.

رسول الله صلی الله علیه وسلم میفرماید: (مَثَلُ جَلِيسِ الصَّالِحِ وَالسَّوِّءِ، كَمَا مِلَ الْمَسْكُ، وَنَافِخِ الْكَبِيرِ؛ فَحَامِلُ الْمَسْكِ إِمَّا أَنْ يُحْدِيكَ، وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا طَيِّبَةً وَنَافِخِ الْكَبِيرِ إِمَّا أَنْ يُحْرِقَ ثِيَابَكَ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ رِيحًا خَبِيثَةً) متفق علیه.

ترجمه: مثال همنشین نیک و بد مانند حامل مسک و دمنده کوره آهنگری است حامل مسک میدهد به توویا از آن میخوری و یا از آن بوی خوش میایی و دمنده کوره آهنگری یا لباست را میسوزاند و یا از آن می یابی بوی بد.

و در حدیث دیگر آمده است که رسول الله علیه وسلم می فرماید: (عن جریر بن عبدالله قال بعث رسول الله صلى الله عليه وسلم سرية الى خثعم فاعتصم ناس منهم بالسجود فاسرع فيهم القتل فبلغ ذلك النبي صلى الله عليه وسلم فامرهم بنصف العقل وقال انا بريء من كل مسلم يقيم بين اظهر المشركين قالوا يارسول الله لم ؟ قال لا تراءى ناراهما) ابوداود.

ترجمه: رسول الله صلى الله عليه وسلم (سریه) دسته های نظامی رابسوی گروهی از قبیله خثعم فرستاد از کفار بودند، اما برخی از آنها برای اینکه بدهند مسلمان هستند سجد کردند اما این دسته نظامی از مسلمانان در کشتن آنها عجله کردند چون گمان میکردند مشرک اند زمانیکه مسلمان بودن آنها کاملاً ثابت شد رسول الله صلى الله عليه وسلم به آنها نصف دیت مسلمانان را قرار داد و از این جهت دیت آنها را کامل نپرداخت چون با اقامت در بین کفار خود باعث این قتل شده بود و شریعت اقامت در سرزمین های کفار را حرام کرده است و نباید مسلمان در نزدیکی کافر زندگی کند چنانکه اگر یکی از آنها آتشی روشن کند دیگری نبیند و این دلیل بر ائت و بیزارى از کفر و کفار است.

باقی ماندن مسلمان در کشورهای غیر اسلامی :

چنانچه که قبلاً گفته شده که کشورهای غیر اسلامی جای کفر، گمراهی، مفساد اخلاقی، لادینی و هر نوع منکرات بوده، زندگی انسان مسلمان در چنین محیطی در فتنه واقع کردن خود و اولاد خود است که شریعت اسلامی از این کار مارا منع نموده است که در مرکز فساد، عزت، مروت و نگاه کردن دین کار مشکلی خواهد بود.

فقهای سابقه و معاصر همه به این اتفاق نظر دارند که در کشورهای غیر اسلامی اقامت گزینند بدون ضرورت کار حرام است

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: (لَا تَسْتَضِيئُوا بِنَارِ الْمُشْرِكِينَ) مسند أحمد - الرسالة (١٩ / ١٨)

ترجمه: شما مشرکین و کفار در امور مشوره ندهید و برای آنها خیر خواه نباشید و روشنائی رای آنها حرکت نکنید.

محدثین در شرح این حدیث چنین فرموده اند: شمار در میان مشرکین زندگی نکنید و همراهی آنها اختلاط نداشته باشید

امام ابن کثیر رحمة الله عليه معنی حدیث چنین است: (همراهی آنها نزدیک نشوید و در مملکت آنها زندگی نکنید بلکه از آنها دور زندگی نمائید و از کشور آنها هجرت نمائید) تفسیر ابن کثیر.

در یک حدیث دیگر چنین آمده: عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْبَجَلِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- قَالَ: (مَنْ أَقَامَ مَعَ الْمُشْرِكِينَ فَقَدْ بَرَأَتْ مِنْهُ الدِّمَةُ). [البیهقي]

ترجمه: از حضرت جریر بن عبدالله بن جریر رضی الله عنه روایت شده که رسول الله صلى الله عليه وسلم فرموده اند: کسیکه همراهی مشرکین زندگی را اختیار میکند او از جمله همانان محسوب میشود.

عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ أَمَا بَعْدُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « مَنْ جَامَعَ الْمُشْرِكَ وَسَكَنَ مَعَهُ فَإِنَّهُ مِثْلُهُ ». [سنن أبی داود]

ترجمه: از سمره بن جندب رضی الله تعالی عنه روایت است که رسول الله صلى الله عليه وسلم فرموده اند: کسیکه همراهی مشرکین زندگانی و سکونت را اختیار میکند از همانان محسوب میشود.

همانطوریکه خداوند کریم در قرآن کریم میفرماید: { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةً مِّن دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُؤًا مَا عَيْنُكُمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِن كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ } آل عمران: (١١٨).

ترجمه: ای مومنان از غیر خودتان محرم اسرار برنگزینید که آنها در شأن شما از هیچ نوع فسادی دریغ نمی کنند رنج و مشقت شمارا دوست میدارند و از دهان های آنها دشمنی آشکار گردیده است و آنچه را در سینه هایشان پنهان میدارند بزرگتر است ما نشانه های را که دوست را از دشمن جدا میسازد بیان کردیم اگر عاقل هستید.

برای مسلمانان لازم است در هیچ حالت خیرخواه برای کفار نباشد.

قال جرير رضي الله عنه : أتيت النبي صلى الله عليه وسلم وهو يبائع فقلت: يا رسول الله! ابسط يدك حتى أباعك واشترط علي فأنت أعلم، قال: أباعك على أن تعبد الله وتقيم الصلاة وتؤتي الزكاة وتناصح المسلمين وتفارق المشرك. (المستدرک للحاکم ومسند أحمد)

ترجمه: جریر رضی الله عنه فرمود که به حضور رسول الله صلی الله علیه وسلم آمدم بیعت کنم گفتم یا رسول الله صلی الله علیه وسلم دستت را بدهید که بیعت نمایم کدام شرط که دارید می دانید نبی صلی الله علیه وسلم فرمود همراهی به این شرط بیعت میکنم تنها خدا را پرستش کنی و نماز را بر پاداری و زکات مال خود را اداء نمائی و برای مسلمانان خیرخواه باشی و از مشرکین و کفار دوری کنی .

در حدیثی رسول الله صلی الله علیه وسلم میفرماید: (وعن سمرة بن جندب رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: لا تساکنوا المشرکین ولا تجامعوهم فمن ساکنهم أو جامعهم فهو مثلهم . وفي معناه حدیث: لا یقبل الله من مشرک بعد ما أسلم عملاً؛ أو یفارق المشرکین إلى المسلمین. (المستدرک للحاکم والطبرانی)

ترجمه: از سمرة بن جندب رضی الله عنه روایت است که نبی علیه الصلاة والسلام فرمود شما همراه مشرکین سکونت و یکی نباشید هر کسی که همراهی آنها سکونت یکجا باشد او از همان جماعه محسوب میشود.

امام قرطبی رحمه الله فرموده اند: (قلت : ولا یختلف فی أنه لا یحل لمسلم المقام فی بلاد الکفر مع التمكن من الخروج منها ؛ لجریان أحكام الکفر علیه ، ولخوف الفتنة علی نفسه . وهذا حکم ثابت مؤید إلى يوم القيامة . المفهم لما أشکل من تلخیص کتاب مسلم (۱۱۰ / ۱۲)

ترجمه: هیچ اختلافی نیست در میان مسلمانان در عدم جواز اقامت در بلاد غیر مسلم و بیرون شدن از آن بخاطر اجرای احکام کفری بر آنها و بخاطر خوف از واقع شدن در فتنه و این حکم ثابت و تأیید شده تا به روز قیامت است.

وقد اشترط بعض أهل العلم السفر إلى أرض غیر المسلمین بشروط ثلاثة:

- ۱- أن یكون المسافر علی علم. وهو السلاح الذي یحارب به الشبه التي تأتيه ویدحضها.
- ۲- أن یكون محصناً. لكي یحصن نفسه من الشهوات التي تواجهه .
- ۳- أن یكون سفره لحاجة ، كأن تكون دعوة إلى الله تعالی، أو علاج، أو تجارة، ویرجع عند انتهائه مباشرة .

السلام علیکم ورحمت الله وبرکاته